

Zlatuška, Zdeněk

Atti del terzo Congresso internazionale di epigrafia greca e latina

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1961, vol. 10, iss. E6, pp. 289-290

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109013>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

přítomnými badateli, dva pak byly na zasedání konference zaslány (od bulharského badatele Georgieva a Angličana Palmera).

Úvodní referát *J. Chadwicka* obsahoval informace o nejnovějších nálezech a vydáních mykénských textů, jakož i o nových návrzích na interpretaci mykénských slabičných znaků a ideogramů, resp. o návrzích na jejich transkripci. Ve srovnání s mou zprávou v *Listech filologických* 82 (1959), 301—303, kterou tímto doplňuji, podal tu Chadwick ještě tyto novější nálezové informace: V Knossu bylo v letech 1956—1958 nalezeno, resp. v různých depozitech dodatečně inventováno kolem dalších 40 tabulek (všechny byly nyní uveřejněny v druhém vydání publikace *The Knossos Tablets*; viz toto číslo *Sborníku*, 297). V Pylu bylo v r. 1958 odkryto nových 26 fragmentů (uveřejnila je mezitím M. Langová v *AJA* 63 (1959), 160 nn.). Konečně v Mykénách bylo nalezeno 15 tabulek, na nichž prý byla zjištěna dvě mykénská slova připomínající dvě vlastní ženská jména známá z pozdější řečtiny, a-re-ka-sa-da-ra = Alexandra a te-o-do-ra = Theodóra (dokumenty nebyly zatím, pokud je mi známo, vydány). Ve výkladu o nových interpretacích, týkajících se sylabáře a ideogramů, se jeví jen drobnější změny. Uvedeme tu jen to, že z problematičtějších slabičných hodnot pokládal Chadwick zatím za poměrně pravděpodobnou jen interpretaci znaků č. 34, 56 a 65 (jakožto a₁, pa₃ a ju), kdežto hodnoty znaků č. 18, 19, 22, 34, 35, 47, 49, 56, 63, 64, 65, 79 a 82—88 pokládá za otevřené k diskusi.

V dalších příspěvcích se zabývali autoři těmito tématy: *P. Chantraine* rozebral důsledky, které přineslo rozluštění mykénštiny pro homérskou filologii, paleografický příspěvek, týkající se rozlišení různých písařů na pylských tabulkách, proslavil *E. L. Bennett*, *O. Landau* přednesl závěry ze své knihy *Die mykenisch-griechischen Personennamen*, *E. Risch* věnoval pozornost sérii tabulek obsahujících výraz o-ka, *H. Mühlstein* podal návrhy na interpretaci sedmi mykénských slov, *C. Gyllavotti* hovořil o mykénském výrazu pro koně a ve spojitosti s tím o mykénských labiovelarách, *W. Merling* se obíral dílčí problematikou z jednoho pylského textu, *M. Doria* navrhl pro znak č. 82 hodnotu o₂, *C. Milani* se pokusil řešit vybrané problémy z textů nalezených v Pylu v r. 1957, *V. Georgijev* se obíral původem krétského písma (vysvětluje je akrofonicky z řeckých nebo alespoň „pelagických“ slov), *L. R. Palmer* řešil vztah lújštiny a jazyka lineárního písma A, *P. Meriggi* přečetl referát o současném stavu v luštění lineárního písma A (vyšel v publikaci *Minoica*, *Festschrift J. Sundwall*), a *P. Dikaios* seznámil účastníky s výsledky svých výkopů v Enkomi. Ze závěrečného usnesení si zaslouží zvláštní zmínky rozhodnutí zřídit na různých pracovištích archivy fotografií mykénských tabulek, aby sloužily badatelům při kolektivní přípravě korpusu mykénských textů.

Antonín Bartoněk

Atti del terzo Congresso Internazionale di Epigrafia greca e latina (Roma 4—8 settembre 1957). „L'Erma“ di Bretschneider, Roma, 1959. Str. 469 + LVI. LI tab.

S krátkým odstupem necelých dvou let vyšel v Římě obsáhlý sborník, obsahující 46 referátů přednesených na třetím mezinárodním kongresu pro řeckou a latinskou epigrafiku v Římě v září 1957. Sborník obsahuje v úvodní části seznam všech účastníků, slavnostní projevy a stručný průběh jednotlivých dnů kongresu i s případnou diskusí k jednotlivým referátům. Je zde též zpráva G. Klaffenbacha, který předložil kongresu nově vyšlý svazek IG, obsahující nápisy Akarnanie, a zároveň referoval o připravovaných edicích řeckých nápisů a o práci Komise pro starověké dějiny a epigrafiku v NSR, za jejíhož člena byl přizván již při jejím založení. Zvláště potěšitelná je skutečnost, kterou Klaffenbach zdůraznil, že tu nejde o snahu konkurovat práci berlínské Akademie v NDR, ale o podpoření epigrafických studií. V duchu plodné mezinárodní spolupráce vynívají i další projevy na tomto kongresu.

Vlastní část sborníku zahajuje referát československého účastníka, akademika Josefa Dobíáše: *La seconda spedizione germanica degli imperatori Marco e Commodo alla luce delle iscrizioni*

(str. 3—14). Autor se v něm zabývá jednak známým nápisem trenčínským, jednak jeho novým protějškem, nápisem z africké Zany, publikovaným r. 1955 v časopise *Libyca* (III, str. 134—154), a využívá jich pro osvětlení problémů našeho území v římské době. Tímto referátem, vyvolaným nově objeveným nápisem, navázal autor na své dřívější práce věnované otázkám našeho území v době římské.

Další referáty se týkají buď jednotlivých nápisů — případně využití epigrafického materiálu při řešení dílčích problémů starověkých dějin —, nebo podávají přehled o stavu epigrafických studií v různých zemích a ohlašují též nové epigrafické publikace, které vyšly v období od r. 1952, kdy se konal II. epigrafický kongres v Paříži, nebo které jsou připravovány pro nejbližší dobu. Uvedeme zde aspoň některé, v nichž J. Vogt (*Pergamon und Aristonikos*, str. 45—54) osvětluje novou interpretací nápisů dosud nejasné problémy Aristonikova povstání, B. Gerov (*Les inscriptions latines de Bulgarie*, str. 83—84) a G. Mihailov (*Les inscriptions grecques de Bulgarie*, str. 85—87) podávají zprávu o dalším pokroku epigrafických studií v Bulharsku od posledního kongresu v Paříži, C. Daicovicu (*Contributi alla storia della Dacia romana alla luce degli ultim tre lustri di studi epigrafici in Romania*, str. 183—197) se zabývá využitím epigrafického materiálu pro dějiny římské Dacie za posledních patnáct let, G. O. Onorato (*Per una sistematica dell'epigrafia pompeiana*, str. 277—289) referuje o studiu pompejských nápisů a N. Degrassi (*Un nuovo decreto municipale di Brindisi*, str. 303—312) o novém nápisu z Brundisia. Sborník je opatřen podrobným rejstříkem a je v něm 51 tabulek obrazových příloh.

Celkově lze říci, že sborník III. epigrafického kongresu podává dobrý přehled o stavu epigrafických studií ve světě a že svědčí o jejich dalším rozmachu. Svým obsahem ukazuje, že myšlenka mezinárodní spolupráce vědců celého světa padla u epigrafiků na úrodnou půdu.

Zdeněk Zlatuška

Eirene (*Studia Graeca et Latina*) I. Nakladatelství československé akademie věd, Praha 1960, str. 199 + 12 tab.

Z podnětu akademika A. Salače navrhla mezinárodní konference, konaná r. 1957 v Liblicích, aby byl vydáván sborník vědeckých prací z oblasti starověku, který by propagoval myšlenky mezinárodní spolupráce a posiloval úsilí o mír. V roce 1960 vyšlo jeho první číslo s bohatým obsahem. Prvními přispěvateli se stali pokrokoví badatelé z celé Evropy.

Z obsahu prvního čísla vyjímáme několik studií. Obsahově je bezesporu nejdůležitější práce *G. Thomsona*, nyní člena naší akademie věd, (*Scientific method in textual criticism*), která ukazuje na význam textové kritiky v tom, že správný textový výklad může přispět nesporně také ke správnému obsahu, a naopak, že správný obsah může být narušen nesprávnými konjekturami. Thomsonovým přínosem je to, že ukazuje, že se tak může dít i na úkor obsahu ideového. Zajímavý a jomně filologicky podaný článek je od *S. Sobolevského* o výkladu v. 802—18 Aristofanova Pluta, ukazující na lidové tradice těchto veršů. Z materiálových studií je nejzávažnější práce *I. Venedikova* o přilbicích, chránících obličej, které byly nalezeny v Thrakii. Z našich badatelů sem přispěli *J. Frel* rozbohem počátků řeckého portrétního umění a *M. Okál* zpracováním Aristofanova poměru k athénskému vojsku.

Eirene se stala již svým prvním číslem, psaným mezinárodními jazyky, významným hlasatelem mírové spolupráce. Očekáváme, že se brzo objeví její druhé číslo. Na závadu prvního čísla je to, že nemá předmluvu, která by čtenáře seznámila s dějinami jejího vzniku a s cílem sborníku. Také je na závadu, že se nedovídáme, zda jde o časopis anebo o nepravidelně vycházející sborník.

Rudislav Hošek

A. P. Kažlan, Náboženství a ateismus ve starověku. Z ruského originálu *Religija i ateizm v drevnem mire* (Izdatelstvo Akademii nauk SSSR, Moskva 1957) předložili Ema a Zdeněk Lahul-kovi. Vydalo nakladatelství Orbis, Praha 1960, edice Malá moderní encyklopedie, svazek 14, str. 297.